

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 12. Confide, quandoquidem tibi præcipiat Deus: vade & corripe illum: suum tibi tribuet auxilium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

Eccle. 17. 30.

omnibus perfectus & omnibus numeris absolutus. Quid lucidius, quid sole venustius? illum nihilominus vapores interdum, nubesque obfulcant. *Quid lucidius sole, & hic desinet?* Et quod diximus addit, quod Moysen corripuerit homo barbarus. Tandem ex his sumit anam D. Chrysolomus nostram reprehendiendi misericordiam, quod amemus adulatorum, qui nobis nostra quaque laudibus extollit, & ad palatum loquitur. Heu te infelicem! quam eleganter tibi hoc Ilaia: *Popule meus, qui te beatum dicunt, ipsi te discipiant.* Dicitur mihi, (viget D. Chrysolom. a.) vter maius bonum & oporuit & conuulit Adæ, vel suis diabolus adulatoribus, dum illi præmittit: *Eius sicut Dñi, vel aspera sua Deus reprehensione, dum eius reuelans calamitatem, ait: Pulvis es, & in puluere reuertieris.* Euge, age charissime, te corripientem placidus admittas, dicitur cum Dauid: *Corripui me superus in misericordia, & increpabit me, oleum autem peccati oris non impingui caput meum.* Et cum Salomone: *Meliora sunt vulnera diligenti, quam fraudulentia oscula odienti.* Verba hæc appositè ponderat D. Chrysolom. nec non illa spiritus: *Inanis auris, & margaritum fulgens, qui arguit sapientem, & aurem obedientem.* Nullam ostendens mihi margaritam tam affabre expolitam, quæ ita conueniat, exornetque autem, nec lapidem iuuenis ita pretiosum, qui tanto reluceat splendore, sicut correctio facta sapienti, quæ locum habet in auribus prudentis, qui festinus illi optemperat. Minor similitudines, omni consideratione dignissimas, quibus modo non vacat inhærete. Hic ad huiusmodi cadit D. Hieronymi conceptus: hoc inter alia Dei grauiora enim supplicia peccatoribus influcta, quod illis auferret, qui illos admoneant. Et eo sensu declarat illam eiusdem Domini nostri sententiam: *Quia cognouimus scelera vestra, & sortia peccata vestra, etc. Ideo prudens in tempore illo tacetis. q. d. cum tam grauiora & non toleranda sint peccata vestra, sapientibus ora concludam, ne vos deinceps admoneant, neque corripiant: quod fiet ut in sceleribus vestris derelicti, certa futura sit vestra perditio. Ut quid deplorandum suspicabundus aiebat propheta: *Virgo Israel prostrata, quia in iram suam, non est qui susceperit eam.**

1) A. 3. 12.

VIII.

Amamus

adulatores, odimus

corruptores.

Gen. 3.

Ps. 140. 5.

Prou. 27. 6.

Prou. 6. 25.

12.

In Amos

cap. 5. 12.

Amos 5. 2.

§. 12. Confide: quandoquidem tibi præcipiat Deus, vade, & corripe illum; suum tibi tribuet auxilium.

VT intermissum repetamus propositum, dico, quod licet communitè adeo sit exorabilis admonitio, vt multoties nullum nedum sequatur bonum, insuper & oñium contra te suscitetur. Variatum, non tamen ita omnino diffidendum, vt omnes iudicet peccatores esse incorrigibiles, nullamque spem effulgere vitæ melioris. Primum: Immitendum tibi est ac diuinae gratiæ confidendum, quod in hoc opere primo tibi loco est statuendum, ac fidendum, quod qui tibi hoc præcipit agendum: *Vade, & corripe,* suam tibi gratiam largietur. Aperte factus hoc ipse Dominus declarauit Moysi, in quo luculentè apparet, quam hoc acclue nec non difficile reputet homines, corripere peccatores, quas non rationes obtendant; & siquidem illis, imita esse videantur, desistit tamen Deus, quas proponunt non esse admittendas: quod subtiliter noster expendit Cardinalis Caietan. Non immerito rationes illas quis admittet, quas Moyses Domino proposuit, ne iud ageret quod agendum præcipiebat, nimirum Regem argueret Pharaonem. Primum: apparet illi in rubo visione illa grandi, qua rubus ardebat in omnibus. Accedit Moyses visionem spectaturus: vocat illum Dominus: *Domine, præsto sum.* Misericor super populum meum, quem seculis nimis & iniuria Pharaon premit, seruato, descendendum liberaturus. Vade ad illum, suam illum, proponere seuitiam, quodque illi præcipiam, vt dimittat populum a seruitute liberum. *Clamur filiorum Israel venit ad me, etc. Descendi ut liberem eum.* Veni, mitam te ad Pharaonem. *Ex templo suam exponit Domino infirmitatem. Domine mi, & quis sum ego vt vadam contemp-turus Pharaonem? Ipse magnus, ipse potens, ego paruis, infirmus ego, & quid in me Domine tanto dignum reperis stratagemate, vt populum liberem, & tam crudelis eruiam tyranni potestate? Quis sum ego vt vadam ad Pharaonem, & educam filios Israel de Aegypto? Ex hac parte non exentes, ait Dominus: licet autem minima sit tua potestas, mea tamen maxima est, quæ nulla maior: *Perge igitur & ego ero tecum.* Alteram ilico profert rationem. *Domine, dicere non potero quis ille sit, qui me misit,**

31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Et si nomen mittentis qualiter, exprimere non poterit: Si dixerit mihi, quod est nomen eius. Et Non hoc tibi memoriam faciat. Scito nomen meum esse: Ego sum qui sum, & si quando interrogauerit, quod est nomen eius, qui te misit, respondebis: Qui est misit me ad vos. Hinc & tertiam superaddit, Domine, non credent mihi, nec illis sanset dicendo, Dominus misit me: Non credent mihi, nec audient vocem meam, & dicent, non apparuit tibi Dominus. Nihil hoc te moueat ait Dominus, quid habes in manu tua? virgam Domine, proice in terram; quam cum proiecisset, versa est in cornubrum adeo ferum, & Euro citius fugam Moyses arripere. Apprehende caudam eius, hortatur Dominus, ne fugeris: fecit & hoc, & ecce in pristinam baculi vertitur figuram. Manus tuam extende, sana est, in sinum reclude: elucio illam, & eduxit leprosam. Iterum recludit, recludit, & sanam mundanque eduxit. Vade, curte, si vero tibi non credideris, hanc coram illis operare mirabilia, quibus tibi fidem adhibeant, si hanc non sufficiant, virgâ tuâ percuties aquas, quæ vertentur in sanguinem, &c. His omnibus non mouetur Moyses, sed & quartam adducit rationem: Dominus, licet omnia ita sint, vide quia linguæ sum impedimento, ac tardioris, vnde nec poterit quæ mihi præcipis persuadere Pharaoni: Obsecro Domine, non sum eloquens: ab heri & nudius tertius ex quo locutus sum ad te. q. d. ex intentione Caietani: Domine, tam impedita linguæ, vt, licet tu mihi locutus sis, & ego tibi, tuque me instruxeris, & ob hoc promptioris esse deberem linguæ, non sum tamen, eloquentior. Cur Dominus: hanc dimitte rationem: Quis fecit os hominis, aut quis fabricatus est eloquentem & mutum? Non his credit Moyses, sed in apertum & quomque prodit campum, vrgetque acriter: Domine, vltimatè dico, hinc ego non aptus sum mureri, deprecet, aliam eligas me digniorem, nec enim mihi tale quid asserbo tenerarius. Hoc ex quorundam opinioe & significare voluit his verbis superadditis: Obsecro Domine, misere quem misurus es. Et hoc quidem eo gestum est modo, vt sacra dicat Pagina: Tratus est Dominus in Moysen. Decet igitur, vt, cum ego tuis omnibus satisfecerim difficultatibus omnesque obiectas soluerim rationes, animumque cunctis tuis addiderim iustificationibus, impressionem facias vehementiorem, dicendo: Nequaquam Domine, nequiquam, idoneus non sum tanto numeri, quilibet miratur alius. Indignatur

Deus, statuitque vt hæc litteris mandentur, quibus te docet, tuisque respondet obiectionibus, quæ omnes Moysi similes esse demonstrantur. Heu Domine, quam obduratus est Pharaon, quam pernicax: sic est vt dicis, ait Dominus, & ego noui: Non audet vos Pharaon, ego scio, quod non dimittet vos Rex Aegypti. Nihil relett, ex hoc enim mea iustificabitur causa, & teste toto mundo eius damnabitur rebelho: nec tuorum tu iacturam facies meritorum, hoc quæque velim adverteas: si tua sit infirma potentia, mea ad quælibet prædicatur potentissima, & qui te merito, necessaria ministrabo. O Domine, sum etenim ineloquens. Ego te faciam eloquentem, ita vt nullæ tuæ sint rationes, quibus omnino hoc tibi munus excutias. Confide Deo: cum enim ipse te designet mittatque, quidquid fuerit tanto stratagemati conueniens, prouidebit.

Ad hoc suppose, id quod communiter aduertit D. Chrysolomus magnum nobis à Deo præstari beneficium, quando nostro vult vt ministerio, ad suorum operum executionem. Ne fallaciter credideris, Deum tibi illa commendare ac præcipere, quasi tuâ indigeat operâ nec quando tibi, iniungit largiis elemosynam id faciat, quasi non valeat ipse sustentare pauperem, qui coram potuit Eliam pascere ministerio, & populum suum manna celesti & quocumque illi liberit omnes aleret viuentes, nec quando tibi præcipit, vt vadas, arguasque peccatorem, non hoc agit, tui indignus: cum in actu oculi mutare possit lapides durissimos in filios Abrahæ, fumum inferni in coeli sidera, vt patet in Saulo, Magdalena, Mattheo, &c. Hoc autem idcirco facit, vt tibi deferat, ad tam excellens te manus admittens tituloque te honorare volens, adiutoris sui: vt dicas cum Apostolo: Dei adiutores sumus. Qualis foret ille fauor, si tibi committeret Deus, vt turbato ceclorum ordine, illum tu restitueres? & obscurato sole, illum de nouo illuminares, Deoque in hoc assiliteres coadiutor?

Fabulantur nostri temporis hæretici, ad Sanctos non esse recurrendum, nec illis offerendas preces & vota, nec assumendos vt mediatres seu nostros apud Deum intercessores: Deum quippe agnoscimus adeo misericordem, vt non leuis ei irrogetur iniuria, alios quærendo apud ipsum, eiusque filium Dominum nostrum mediatotes & alios præter filium eiu que passionem amarissimam, apud æternum Patrem intercessores. O stultos, o deliros? Quid cogitatis, quod

Ho. 3. in 1. ad Corin. 35. ad pop.

H. Deus nos suorum sumit operum adiutores vt nos honoret. 1. Cor. 3. 9

quod suos Dominus statuit Sanctos nobis intercessores; quasi in eo defectus, sit vllus misericordiae, vel sit insufficientis vnguenti sui passio medicum mortuibus? Minime gentium: sed quod suos velit honorare sanctos, atque ostendere, quanti illos vt amicos habeat, quo loco ponat, vt velut ipsi quoque sint sequentri, quorum intercedente suffragio, sua nobis communicet dona misericordiae, nostrorumque tribuat scelerum indulgentiam. Etenim pro comperto habetur, in nullo sic à Rege familiares suos honorari, quam quod velit cunctos nosse, quod multa vigeant apud se fide, quodque ipsi sint quorum gratia singularia sua distribuit beneficia, nec hoc eius derogat benignitati, vel in Principis filij sui cedit detrimentum auctoritatis. Ita similiter oportet intelligas, quod media quaerat Deus, quibus nos exollat, & habeat vnde remuneret, vnde sua in nobis dona promiet. Ad hoc te suorum facis operum adiutorem, diuitem, qui pascat pauperes, Apostolos, & praedicatores, vt illuminent mundum, sintque velut phœbi terrarum; te, vt fraterna correptione proximo medicus accurtas, & in peccatum lapsò dexteram porrigas surrecturo. Ipse verò, qui nobis hoc imponit oneris, non solos destituit: nec vocando nos, vt eius simus adiutores, nos pondere pressos deserit, quinimo accurrit vt operis auctor principalis sua gratia, quatenus euentum suum opus habeat auspiciatum.

Suos emittit Apostolos mundum conversuros, & homines idololatriam suosque deserant Deos, quos adorant, suisque coluerant antecessores. Proficiscantur, vt gentes arguant indomitas insular luporum, & leonum; praedicentque vt vadant velut agni in medium luporum: *Ecce ego mitto vos sicut agnos in ser lupos.* Quid, dicitio mihi: sibi agnus expectet euenturum, qui balatum pergit coram carniuoro lupo, nisi se lupi dentibus fore deuorandum? Quid praesolari debent homines pauperes, infirmi, ierimes nullo mixi fulcimento, profecti, vt praedicent, vt corripiant Reges, potentes, sapientes? Profecti sunt nihilominus. Num aliquid effecerunt? Tu videris. *Quis Reges conuertit, quis Imperatores? Quis regna subegit, quis prouincias? Quando exultauit idololatria? Quis Deorum suafit, quos tantopere diligebant, execrationem? Quis lasciuum induxit, suas manu mitteret inhonestas voluptates, suas anarus facultates? Quis veterum scita, moresque transuertit antiquos, & de terrenis in caelestes transmuta-*

uit: Deinde, dic, amaro, qua ratione sunt haec omnia consecuti? Fidentes, cuiusque gratia muniti, qui illos ad tam ardua mittebat, dicebatque: *Ecce ego mitto vos.* Ne timueritis, ne diffideritis, attendite, considerate: *Ecce: oculorum aciem in hoc defecit, quod ego vos mittam, meum fauorem, ac me ipsum vobiscum circumferatis, qui Patris mei sum fortitudo cunctopotentis: Sicut misit me Pater, & ego mitto vos, sicut me misit pater, nam mittens me, mecum venit: Qui me misit, mecum est, & non relinquit me solum.* Ita quoque perpendite, quod mittens ego vos, vobiscum gradiar, soli non eritis, nec sola erit vestra fortitudo, huic etenim parum esset fidendum, sed me vobiscum semper comitem habebitis indiuindum.

Ita praescius vidit David quò Christi celebrat victorias: considerat enim Apostolos, velut curtus perambulantes mundum vt eum sibi conquiritant: illo namque tempore confectus difficillimi curribus siebant ferratis, Domine quos mittis curtus ad mundum tibi subiugandum? Illosne pauperes piscatores? Nonne vides illos debiles & qui sint resistendo infirmiores? Vade secum etenim habent in comitatu millia Angelorum, imò & ipse Dominus, qui mittit illos, in illis & cum illis progreditur: *Curtus Dei dicam multibus multiplex milita laetantur.* Dominus in eis. Mandat Dominus Moyli, vt induratum pergat correpturus Pharaonem, vt illum à peruicaci deducat iniustitia, qua populum suum detinet subiugatum. O Domine, replicat Moyses, quis sum ego, vt tale quid operet in Pharaone? Ego correpturus, egone reprehensurus Pharaonem? Domine interficiet me, & ad insautas abiget aues: *Quis sum ego, vt vadam ad Pharaonem?* Domine sunt veta mea contemptibilia, balbutio, quae cum audierit Pharaon, me deridebit, perietque homicida. Mitte timorem ait Dominus: *Ego ero tecum: Quis fecit os hominis? aut quis fabricatus est narium & sordum, & caecum? Nonne ego? Perge igitur, & ego ero in ore tuo doceboque te quid loquaris.* Perpendit autem D. Cyill. Alexandrinus, D. C. Quanta Moyses Deo difficultates obieciat grauiures, tanto Deus illi praecipiebat suam illustrius legationem, diuinam illi suam exponens potentiam: *Matores fides neruos addebat.* Insuper quod populi de Aegypto liberatio Moysi non fieret vmbus, sed ipsius Dei Moysen delegauit. Abditum est hoc naturae secretum, quod veniat agricola, messem collecturus abundan-

Ex. 10.

III.
Deus
quos ad
ardua
mittit,
sua adiu-
uat gratia

tem, & frumentum in terram deijciat. Cui, quæso
fiat, tua iniicitur mellis futuræ fiducia? Do-
mine, quod frumentum, hoc sit selectum,
magnamque in se contineat virtutem, ut celo
faucite, radices mittat, & in aristas spical-
que confurgat frugiferas. Mea non illi dedit
hanc manus virtutem, sed illam in se conclu-
dit, caelestibus roboratam influentijs. Sanctæ
sermo correctionis, semen est divinum: et-
nim Dei verbum est, & vivum: *Vivum est ser-
mo Dei, & efficax, penetrabilior omni gladio
accipit.*

Denique Deus est, qui suo gratia caelestes
depluit influentias, unde radices mittat, & fructi-
ficat. Hoc Apostolus Paulus de sua facebatur
predicatione: *Verbum Dei crevit, & fructificat.*
Et hoc meæ manus virtuti non tribuendum, qui
verbum semino, sed ipsius verbi potentia quod
vivum est, caelestibusque influentijs adscriben-
dum. O quam copiosam retulerunt Apostoli
messen, sanctique Doctores Ecclesiæ! Tales quo-
que tu colliges fructus, non tamen intelligas
tuam esse, sed meam, quæ hoc in facinore ope-
rabitur, fortitudo. Incurius spargit agricola,
vel decidat nucleus, siue granum, siue amygdalum
in sterquilinum, & post paululum germina-
re vides rubum adeo luxuriosum, quercum, a-
mygdalum, &c. Quis hoc efficit? vis quam in se
continebat acinus seu semen, concurrentibus cae-
lestibus influentijs: Num igitur in hoc casu mi-
nus divino fidendum est verbo, caelique con-
cursui tribuendum? Num forsitan pluri Deo re-
fert amygdalus, cucurbita, cucumer, quam ho-
minis anima ut credas, quod in illo sufficiat irri-
gare nucleum, id est semen eius, & hic non suf-
ficiat Dei verbum feminare, illud irrigare? Vi-
des alterum in peccatum delapsum, & ire for-
midas illum correpturus? Ut autem non sit co-
natus tuus perniciosus, imo potius fructuosus,
prius Deum sic deprecare: Domine, qui mihi
precipisti: *Vade, corripe &c.* Igitur. *In verbo tuo
laxabo rete.* Recognita præceptum hoc esse virtu-
tis, ut diximus, charitatis verò proprium est
credere, sperare, considerare: *Charitas omnia
spira, omnia credit.* Bona sua per arua dis-
pergit agricola, confidens quod Deus eius non
deceat sementi, sicut enim desiderat, amatque
proventum, sic bono animo confidens suum ex-
ponit & triticum, & laborem. Si proximum
diligeres, si eius optares salutem, absque du-
bio fructum sperares, & de Dei misericordia,
providentia, bonitateque consideres. His con-
suetudine scribit D. Augustinus: *Sobrii ferri &*

*frequenter accidit, ut ad horam contrivetur, Epist. 87.
cum reprehenditur & resistat, & contendat, & ad felicitatem
tamen postea considerat sicut in silentio, vobis ne. & Rufi-
mo est, nisi Deus, & ipse &c. Et facit illud, citat.
in quo est reprehensus, & quantum obis peccatum
suum, tantum diligit fratrem, quem novit ho-
stium peccati sui &c.*

§. 13. Quandoquidem ceteri diabolus sanctio-
res, quo perdat, tu corripe quo lucreris, ne-
quiores.

Hanc rationem mirifice confirmat D. Chry-
sostomus, & potest esse secunda, quæ pro-
bamus id quod declaramus. Dico: multi-
vtrum maiorem habere debet vim, malitia diabo-
li, vel Dei charitas? Nemo dubitat: nullam esse
comparationem: cum plus possit vel minima
Dei charitas, quam tota diaboli malitia. totus-
que infernus. Nunc igitur, responde, (quam D.
Chrysostomus) quo vsque tendit perverfa diabo-
li superbia? Ut fidat, & speret, quod suis per-
suasionibus, aliquid in sanctioribus, atque fide-
lioribus Dei sit amicis operaturus. Nullus san-
ctus, quantumlibet meritis eximius, quem non
aggredietur, suæ fidens potentia, quod illum sit
evertitur. Videt pissimum Iob, à Deo præter
modum laudatum, nec ob hoc dissidit, quinimo
hoc ipso provocatur ardentius, ut in eo, & cum Diabolus
illo malitia suæ virium capiat experimentum, & semper
semel à viro probo repercussus, redit euno, nec impetit
illum de tam firma beneque fundata diffidit de-
turbare sanctitate. Christum ipsum (inquit Chry-
sostomus) non veretur impetere, & suis consiliis los per-
illum rationibus verbisque superare, nec id semel vertat
tantummodo sed aliàs, & aliàs. Optimè de illo suis fides
loquitur Dominus ad Iob, ex lectione quam viribus.
sequitur D. Hieronymus: *Caput eius in navibus
piscatorum, sicut incus insatigabilis, vbi vulgata L. contra
nostra lectio scribit: Cum sublati fuerit &c. Iovinian.
Hoc præterdit diabolus, sanctiores submergere: Iob 41. 17.
sunt etenim illi, qui mundi pernaugant Ocea-
num, ad caeli portum contendentes. Hic om-
nem impedit industria, omnem navat peram:
Caput eius in navibus piscatorum, & quod via alte-
raue vice repellatur, ob hoc animum non deijcit,
ut ab incepto desistat pusillanimitis: est enim
velut incus durissima, quæ millenis percussa
non cedit ictibus malleorum; Quasi incus in-
satigabilis. Demum quid suorum agit perverfa
nequitia ministrorum? Haec etenim quodlibet ag-
greditur facinus de victoria sui fidens obtinen-
da.*